LIBERTYN

9e jg. No 9
oktober 1953

Arch. b 10.

maand
blad
van
de

humanistische
jongeren
gemeenschap

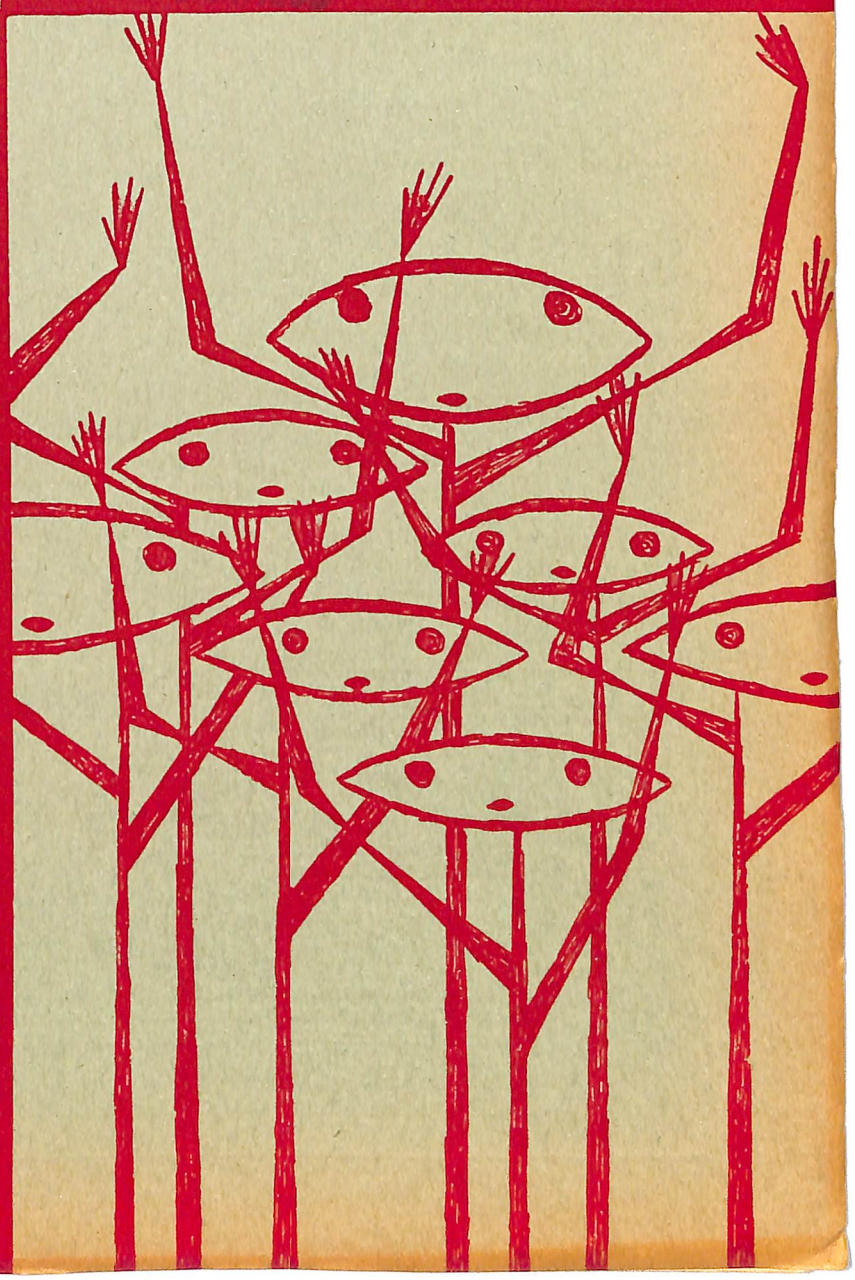

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 3.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningm. esse
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te Hardinxveld

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

Leest: DE VRIJDENKER

Weekblad ter verbreiding van de Vrije Gedachte.

Uitgave van de Vereniging tot bevordering van het zelfstandig denken „De Vrije Gedachte" te Amsterdam.
Verschijnt wekelijks.
Abonnementsprijs: *f* 2,50 per kwartaal.

BELANGRIJK.

Voor leden van jongerenorganisaties stelt de afdeling Amsterdam van „De Vrije Gedachte" een beperkt aantal jaarabonnementen tegen sterk gereduceerde prijs beschikbaar, nl. *f* 1,50 per half jaar bij vooruitbetaling.

Op te geven bij:
A. L. Meintser, Oude Waal 17, Amsterdam-C., Tel. 34016.

Landelijk maandblad
van de Humanistische
Jongeren Gemeenschap
in N e d e r l a n d.

redactie:
Ineke Cley
Rob Schut
Klaas Swaak.

hoofdredacteur
Klaas W. Swaak,
Oosterhamriklaan 207
Groningen.

administratrice:
Annechien Kok,
Larixlaan 17,
Nieuw Loosdrecht.

9e Jaargang nr.9.
oktober 1959.

Inhoud:

VERDRAAGZAAMHEID
artikels o.a. van
Bill Venema, Fries de
Vries, Enno Hommes

VERDRAAGZAAMHEID.

We willen proberen de verdraagzaamheid wat abstracter te bekijken, zonder echter de praktijk van het dagelijks leven uit het oog te verliezen.
Wanneer we op dit moment over verdraagzaamheid spreken zullen verschillende mensen- in verschillende milieus- daar wat anders onder verstaan. Sommigen menen dat zij uiterst verdraagzaam zijn als ze de ander in zijn anders zijn dulden, een houding die door veel mensen ten aanzien van partij-communisten wordt ingenomen. Anderen daarentegen staan noch positief noch negatief ten opzichte van de ander. Deze onverschillige houding ziet men wel ten aanzien van de oude van dagen, er gaat dan geen weerstand naar deze groep of persoon uit, maar men bemerkt ook geen medeleven.
Wanneer we inhoud willen gaan geven aan de term verdraagzaamheid, dienen we te bedenken dat wij in dit leven zijn aangewezen op het "samenleven". Dit betekent voor mij, dat ik mij niet vrijblijvend met de ander kan verstaan, dat ik de ander bij een benadering met slechts encyclopedische belangstelling tekort doe.
Wij, en hiermee bedoel ik onze naaste en verre mede planeetbewoners, willen samen verder

komen. Daartoe zullen we ons moeten wagen aan een onderlinge wedijver, een eerlijke strijd, die niet uit agressiviteit wordt gevoerd maar uit solidariteit. Echter naast deze bereidheid tot strijd, dienen we ook bereid te zijn om ons te laten vertellen wanneer en hoe wij gefaald hebben. We zullen moeten trachten om tussen twee uitersten, n.l. de toegeeflijkheid en aan de andere kant het gevaar om toe te geven aan de neiging om andermans ongelijk wel even te bewijzen, een eigen weg te vinden.
Verdraagzaamheid is voor mij iets anders dan lijdzaamheid of onverschilligheid, het is bewust in een levende relatie treden met de ander. Misschien kan de volgende omschrijving (1) het boven uiteengezette kort weergeven:
"Verdraagzaamheid is het aanvaarden van de ander, waarbij het anders zijn van die ander als integrerend deel van zijn persoonlijkheid wordt gezien, niet het aanvaarden zonder meer, maar met de daaraan verbonden consequenties, voor zover het niet betekent een wezenlijke beperking van de eigen ontplooiing".
Dit geldt voor personen, maar ook voor groepen van personen.
Deze formulering is humanistisch, echter ieder, die niet meent te beschikken over een onfeilbaar antwoord op vragen naar het waarom, het waartoe en het hoe, kan tot dezelfde inhoudsgeving komen.
Naar mijn gevoel is de mate waarin we een dergelijke verdraagzaamheid in onze samenleving hebben gerealiseerd, mede een maat voor onze beschaving.

Henk Bosselaar.

1) geformuleerd door de commissie achtergronden t.b.v. de syllabus verdraagzaamheid, die binnenkort zal verschijnen.

NATIONALISME EN VADERLANDSLIEFDE

Er zijn een aantal termen in het Nederlandse dagbladtaaltje, die ons sneller dan een betoog op de hoogte stellen van het politieke standpunt van de schrijver. Zo kan een groep strijders aangeduid worden met de termen opstandelingen, rebellen of vrijheidsstrijders.
Wat zijn het nu, Algerijnse rebellen of Algerijnse vrijheidsstrijders?
Hetzelfde grapje deed zich enige tijd geleden voor met West-Irian of Nieuw Guinea. We kunnen deze reeks eindeloos voortzetten: arbeidsreserve of werkloosheid, oorlog of politionele actie.
Hetzelfde verschijnsel doet zich voor met nationalisme en vaderlandsliefde. Koenen omschrijft nationalisme als sterke vaderlandsliefde. Dit is echter slechts een aspect van het nationalisme. De term nationalisme wordt gebruikt voor een nog al uiteenlopende groep verschijnselen, met als gevolg dat men er niet zonder meer voor of tegen kan zijn.
Velen van ons zullen sympathie hebben voor die nationalistische bewegingen in Azië, die eenheid en onafhankelijkheid nastreefden. Men kan deze bewegingen moeilijk typeren als sterk vaderlandslievend. Nationalisme betekende daar in de eerste plaats onafhankelijkheid, met behoud van de natie als eenheid. Maar bij het bereiken van dat doel verdween het nationalisme niet, dat wil zeggen, de term verdween niet, alhoewel de inhoud geheel verschilde. Er is een psychologische overeenkomst tussen staten, die net met veel moeite hun onafhankelijkheid hebben bereikt. Ze hebben de neiging die onafhankelijkheid te accentueren, soms zelfs ten koste van het nationaal belang. Denk aan Indonesië. Ze moeten alom erkenning vinden, vooral van hun kracht. Met dit nationalisme naderen we langzamerhand het nationalisme van de Europese staten. Voor deze staten is de strijd voor eenheid en onafhankelijkheid

reeds een eeuw of langer geleden. Toch is er ook hier nationalisme, maar dan meer in de geest van Koenen's sterke vaderlandsliefde, al is het dan ook vaak een vaderlandsliefde van dubieus gehalte. Het is hier het tegenovergestelde van internationalisme en internationalisme is een zaak, die velen van ons van grote waarde vinden. Als tegenhanger van het internationalisme betekent het nationalisme de botte weigering om ten gunste van het geheel enkele concessies te doen. Het is een nationaal egoïsme. Hiermede zitten we midden in een problematiek, die haar wortels heeft in de ethiek van ieder individu. Immers, het doen van concessies ten bate van het geheel is ook een individuele keuze. Nu wordt deze keuze op het internationale vlak vergemakkelijkt door de verwachting, dat alle partijen er op den duur voordeel van zullen hebben. Nationalisme krijgt dan een bijtoon van kortzichtigheid.
Nationalisme als sterke vaderlandsliefde is meer iets in de geest van "bei uns ist alles viel besser" of het Franse cultuurcomplex of het Engelse "Britten beesten buitenlanders". In zijn soort niet minder of beter dan het Amsterdam- Rotterdam chauvinisme.
Er is echter een ander soort vaderlandsliefde, die wel verwerpelijk is. Er is een categorie verschijnselen zoals het groeten van de vlag, het gaan staan en pet af bij het Wilhelmus. Het iedere nacht spelen van dit lied, het iedere morgen hijsen van de vlag op de scholen in Amerika enz. In een nationale beweging die strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid kunnen deze symbolische handelingen hun Machiavellistisch nut hebben, maar daarna werken ze als psychologische tegenkrachten, tegen het internationalisme. Daarom zijn ze verwerpelijk. Discussies hierover zijn echter moeilijk, omdat ieder in deze symbolische

handelingen weer andere waarden ziet. Als iemand het Wilhelmus ziet als symbool van de democratie, dan kan men het hem moeilijk aanrekenen als hij gaat staan en zijn pet afdoet. Zelf houd ik helemaal niet van symboliek, omdat symboliek zo vaak de neiging heeft een eigen leven te gaan leiden. Men groet dan de vlag zoals men een lantaarnpaal zou kunnen groeten. Het onderwerp van deze Libertijn is de verdraagzaamheid. Met verdraagzaamheid heeft het nationalisme geloof ik weinig te maken, noch in negatieve noch in positieve zin.
Natuurlijk kan men onder verdraagzaamheid ook verstaan het principe van het algemeen belang boven het persoonlijke belang,maar mij lijkt, dat egoïsme en verdraagzaamheid elkaar niet uitsluiten. Wel zou de verdraagzaamheid een constructieve kracht zijn in het internationalisme. De moraal van het verhaal?
Humanisten zijn strijders voor het internationalisme.

Enno W. Hommes.

HET TROEBELE BEELD.

Wie de relatie tussen groepen in de samenleving aan een nadere beschouwing onderwerpt, ziet zich geplaatst in een veld van emotionele en rationele krachten, die in onderlinge samenhang èn op zich zelf de motieven vormen voor het handelen van een groep met betrekking tot een andere groep. Het is zaak deze krachten naar de mate van het mogelijke te leren kennen. Welke voorstelling heeft de ene groep van de andere?Dit onderwerp heeft Prof.A.N.J. den Hollander aangesneden in zijn inaugurele rede (20 Mei 1946).

Uitgangspunt.
De mens heeft er behoefte aan'iets te zijn'. Hij wil in deze hoedanigheid door anderen

erkend worden, doch wordt gedwongen zijn gevoelens van eigenwaarde in een verborgen hoekje van zijn hart te koesteren."Het deel uitmaken van een groep verandert dit op slag, schept een bovenpersoonlijke rechtvaardigingsmogelijkheid. Door de verwijdering van het 'ik' bewustzijn tot het 'wij'bewustzijn, vereenzelvigt de enkeling als groepslid zich met de groep- Deze ontwikkelt steeds een ideologie, welke het particuliere gevoel van eigenwaarde verhoogt tot meerderwaardigheidsbesef ten aanzien van de leden van andere groepen derzelfde categorie."
Besef van eigen superioriteit brengt geringschatting mee van de-genen die niet tot de groep behoren. "Ieder lid der eigen groep wordt object van pro-,ieder lid der vreemde groep van antigevoelens."
Elk volk kent nationaal bewustzijn: men accentueert een tegenstelling tot andere naties en is vaak bereid tot dat doel de geschiedenis te vervalsen. Politiek verlangen herleidt den Hollander tot de wil tot macht.

Beeld en mening.

De oordeelsvorming over het andere volk wordt beïnvloed door groepstegenstellingen, angst, haat, het willen en wensen, het bevestigd of bedreigd zien van eigen cultuurwaarden. Het beeld dat de ene groep van de andere heeft, is vaak de neerslag van de in de groep levende driften. Dit beeld wordt bepaald door tal van factoren: lectuur, film, caricaturen, gesprekken, ontmoeting met vreemdelingen etc. In het algemeen kan men zeggen dat men zich de vreemde collectiviteit als een aantal gelijksoortige wezens voorstelt, die elk afzonderlijk representatief voor de groep geacht worden. Wanneer we aan Fransen denken, stellen we ons een Fransman voor: geestig, frivool, bedrijvig maar niet actief- Wij willen een typering, een concrete voorstelling

van een groep in een persoon. Vanzelfsprekend is deze voorstelling volkomen fictief. Het beeld van het andere volk wijzigt zich nauwelijks naarmate de samenleving verandert: er is steeds een achterstand in de beeldvorming t.o.v. de werkelijkheid.

De nazificatie van de geest.

Men is altijd geneigd bij de beoordeling van de tweede wereldoorlog de feitelijke gebeurtenissen het zwaarst te laten wegen en de ontwikkeling van de wederzijdse haat te elimineren. Voor het begrijpen van de antipathie tegen Duitsland is de kennis van de nazificatie van het Duitse volk onontbeerlijk. Het nationaal-socialisme kreeg zijn kans tijdens en na de crisis rond de dertiger jaren, Het beloofde ieder het zijne en steunde aanvankelijk op de door de crisis het zwaarts gedupeerde middenstand, later op grote groepen bezitters die baat vonden bij de economische herleving van Duitsland. Het fanatieke Duitse nationalisme eiste trouw aan ras, land, volk en leider. Arbeid was het hoogste goed. Het nationaal-socialisme wist tal van affecten in zijn ideologie te incorporeren: rassenhaat, : revanche-gedachte (Versailles), behoefte aan mystiek, trouw en orde. We moeten de ontwikkeling van het antifascisme zien in het licht van de excessen der enkelingen die de massa . wisten mee te slepen. Eenzamen die revolteerden en in de groep hun vervulling zochten. Nochthans vereenzelvigden wij het Duitse volk met de mof: de dikke militair, barbaars en hebzuchtig. Alweer een vertekening in het 'beeld'. De antipathie tegen de Duitsers heeft zich na 1933 snel ontwikkeld, doch werd eerst manifest toen de Westeuropese volken het Duitse geweld aan den lijve ondervonden. De Duitse propaganda op zijn beurt zorgde voor de vertekening van het beeld van de Engelsen, Amerikanen en Russen

De haatgevoelens van de overwonnenen concentreerde zich op één persoon: Hitler.
Na de ineenstorting van het Derde Rijk en de staatkundige herindeling van Duitsland, heeft de Russische politiek zich gesteld tegenover die van het Westen. Rusland wenste een inval van het Westen uit voor de derde maal te voorkomen en verschafte zich een dikke buffer van satellietstaten. De Tsjechoslowakse "Machtsübernahme" prikkelde de westerlijke staten tot de oprichting van de NAVO (1949). Het groepsoordeel over Rusland (dapper, strijdend volk, medeoverwinnaar van het gehate Duitsland) heeft zich na vijftien jaar verengd tot de typering van de Rus als de niets ontziende, gelaarsde barbaar. Alle Russen zijn dus barbaren. Het meest kwalijke van deze situatie is, dat de door Hitler aangewakkerde anti-Ruslandgevoelens nu hun voortzetting vinden in de anti-communistische politiek van de NATO. De Russische propaganda zorgt er wel voor dat ook het beeld van de Amerikaan in de Russische geesten vertekend wordt. Thans hebben vele hoge nazi-militairen weer een functie in het Duitse Bondesleger. Voor West Duitsland beschikken we over de gegevens, voor Oost-Duitsland niet, doch de toestand is er ongetwijfeld dezelfde. Het grote gevaar zie ik in de uniformering van het Rusland-beeld in het Westen, van het beeld van de kapitalist in het Oosten. Er zijn in de huidige maatschappij tendenties die bijdragen tot de daling van de kritische zin en de vervlakking van het oordeel van "het andere volk.
Met de propagering van een anti-communisme gaat een overdreven waardering van de westelijke levensvormen gepaard. De groepsdriften zijn veertien jaar na de Tweede Wereldoorlog gericht op vergelding door middel van geweld. Op deze houding berust ons politieke denken, het beoordelen van de 'toestand in de wereld' en in zekere zin onze economie.

Terwille van het doel: handhaving van de vrijheid, zijn alle middelen geoorloofd. De ene machtsconcentratie roept de andere op. Het gevolg hiervan is weer een vergruizing van het beeld. In deze ontwikkeling is het dwaasheid van schuldigen te spreken: ieder systeem heeft zijn eigen middelen van expansie.
Het kan voor een humanist geen geruststelling zijn dat de bereidheid tot vergelding een groepsnorm wordt, waarbij het Westen verafgood wordt, het Oosten verguisd.
Deze ontwikkeling maakt de vraag naar de geoorloofdheid van de middelen des te klemmender.
Het is m.i. zaak het troebele beeld van het andere volk te verhelderen door objectieve informatie en oriëntatie.
De felle gerichtheid tegen het rode gevaar zou anders wel eens gevaarlijk kunnen blijken.

Fries de Vries.
Amsterdam.

18 September 1959.

ANTI-SEMIETISME.

Het verbijsterende succes van het anti-semietisme in de tweede wereldoorlog is een <u>doorslaggevend</u> succes geworden.
Wie meende dat 20 eeuwen Jodenhaat nu wel tot het verleden behoren is bedrogen uitgekomen
Want weliswaar was men van deze verschrikking zo diep onder de indruk, dat men eenvoudig niet wilde en kon geloven, dat zoiets op deze wereld had kunnen bestaan, maar toch.....
Het anti-semietisme leeft, ja bloeit!
Nu zou men kunnen zeggen, dat men over het algemeen weinig last heeft van die Joden, die er overgebleven zijn, zodat er dus eigenlijk geen reden is om opnieuw een brok haat jegens hen te ontketenen.

Trouwens men zou toch, gezien dit verleden, wel enige piëteit kunnen betrachten ten aanzien van de nabestaanden. En het is toch ook moeilijk voor te stellen dat P.de Gruyter en C&A binnenkort ten offer zullen vallen aan het Joodse wereldkapitaal. Ach, en te menen, dat meneer Cohen bij ons in de straat verantwoordelijk is voor de kruisiging van Jezus, is toch wel wat zonderling. En op de keper beschouwd zijn de Levi's bij ons op het dorp toch wel aardige mensen.
Maar toch.....
Het anti-semietisme leeft.
En het anti-semietisme zal altijd blijven leven, ook al zou er geen Jood meer op deze aarde bestaan. Want als de laatste Jood van deze aarde zou verdwijnen, zou het anti-semietisme wel een nieuwe Jood scheppen, die dan opnieuw Jood of misschien anders neger of roodhuid mag heten. Immers in wezen is het anti-semietisme niet alleen een uiting van haatgevoelens tegenover de Jood, maar even zo goed tegenover de negers enz., in het algemeen dus tegenover die groepen van mensen, die anders zijn en die weerloos schijnen of blijken te zijn.
Het anti-semietisme is het toonbeeld van de middelmatigheid, van het niets zijn, van het niemand zijn.
Maar, en ik ga over de volgeling van deze gifleer, de anti-semiet, wil iets, wil iemand zijn. Hij kan zich niet laten gelden, maar hij wil zich laten gelden en daarom heeft hij de Jood nodig. Daarom zal hij een nieuwe scheppen, als er niet een meer voorhanden is.
Men herkent hem terstond, de middelmatige; hij is ongevaarlijk voor zover hij bij de kachel z'n koffie drinkt, maar nietsvermoedend hebben we hem ook leren kennen als het lichaam zonder ziel, als een nog erger niemand dan niemand.
Het anti-semietisme is een zaak van het gevoel. Wrevel, woede, haat en laster zijn als de gal

die de anti-semiet op zijn vijand uitspuwt.
Het zijn begrippen die recht indruisen tegen die van redelijkheid, verstand en verdraagzaamheid.
Een voorwaarde voor de democratie is de waardering van de mens, zoals hij is.
En in het begrip democratie passen redelijkheid, verstand en verdraagzaamheid. Anti-sem. is ondemocratisch Het is een vijand van de democratie. Daarom is het anti-semietisme niet alleen de vijand van de Jood, maar het is ook de vijand van ons. De anti-semiet vecht om der wille van zichzelf met en tegen een naam: de Jood.
Wij vechten om der wille van de mens tegen de anti-semiet, tegen de middelmatigheid.

Bill Venema.

VERDRAAGZAAMHEID EN NOG WAT.

Voor me op tafel ligt een vriendelijk briefje van de Libertijn-redaktie met het verzoek om een bijdrage te leveren voor een speciaal nummer over verdraagzaamheid. Gevraagd wordt om vooral aandacht te besteden aan onze houding ten opzichte van het misdadige, onaangepaste en gehandicapte individu- in verband met het verdraagzaamheidsprincipe. En dan graag vooral "de praktijk van alle dag".
De probleemstelling is wel logisch, omdat het misdadige, gehandicapte of onaangepaste individu in een grensgebied van onze verdraagzaamheid leeft. Het beroepshalve rondtobben met gestoorde, mismaakte, achterlijke, opstandige, luie, onhandelbare en ontoegankelijke mensen, jawel, dat moet voor de buitenstaander het toppunt van verdraagzaamheid, een ware vuurproef voor een principe dat zo vaak alleen maar met de mond wordt beleden,lijken.
De omgang met de 'minus-varianten' van onze samenleving stelt wel eisen, die je als'verdraagzaamheid' zou kunnen aanmerken, waarmee

dan bedoeld kan zijn, dat je deze mensen moet kunnen'verdragen' or dus niet kribbig onder moet worden, en hen niet wilt verstoten.

De minus-variant (kortheidshalve zal ik deze ietwat onsympatieke term gebruiken) is in principe steeds een mens in nood. Vanuit het standpunt van de gemeenschap is deze minus-variant een onaanvaardbaar verschijnsel: hij verstoort de orde, belemmert een efficiente sociale organisatie, is improductief. Ook gezien vanuit de hoek der naastenliefde is het onaanvaardbaar dat er minus-varianten voorkomen. In het verleden manifesteerde zich de onverdraagzaamheid t.a.v. het verschijnsel steeds in de vorm van uitstoting: verbanning, opsluiting in rasphuis of gekkenhuis, dwangarbeid, doodstraf, verminking of wat voor andere middelen dan ook. Tegenwoordig resulteert het niet aksepteren van het verschijnsel als zodanig op een geheel andere wijze: het leidt nl.tot tal van maatregelen, die we kunnen samenvatten onder het begrip hulpverlening: verpleging, maatschappelijk werk, heropvoeding en psychiatrische behandeling enz. We moeten goed vasthouden, dat het uitgangspunt van zowel uitstoting als hulpverlening hetzelfde is. Beide vinden hun oorsprong in het feit, dat de samenleving geen minus-varianten kan hebben. Het is zonder nadere toelichting wel duidelijk, dat de hulpverlening (het verlenen van hulp aan de betrokkene om te komen tot aanpassing, tot het vinden van een plaats in de samenleving, of althans hem zo menselijk mogelijk te verzorgen) een veel beschaafdere reaktie is, veel meer verband heeft met menselijke waarden, en dus ook hogere eisen stelt dan de uitstoting. Voor de individuele mens in zijn verhouding tot de minus-varianten ligt de situatie ongeveer gelijk: Uitlachen , uitschelden, bespotten of vermijden zijn de reaktievormen die gelijkwaardig zijn aan de uitstoting.

Helaas we zien nog dagelijks gebeuren, dat vele mensen veel minder ver boven deze primitieve reakties zijn uitgegroeid dan met de samenleving als geheel het geval is. Opzettelijk wordt er hier de nadruk opgelegd, dat de wegstotende reaktie primitief is. Het is het meest direkte gedrag waarvoor weinig onderscheidingsvermogen nodig is, en men geeft er zichzelf bovendien een flink klopje mee op de schouder:"Ik ben meer dan deze mens".
Onverdraagzaamheid en verdraagzaamheid zijn in de eerste plaats kwesties van mentaliteit, karakter en geestelijke rijpheid. Van principe, dogma of leerstelling kan moeilijk worden gesproken. Het principe dat aan de verdraagzaamheid ten grondslag ligt is in feite de eerbied, de liefde voor de mens, onverschillig in welke vorm deze mens zich voordoet.

Verdraagzaamheid is een moeilijk hanteerbaar begrip. Het is zelfs ietwat dubbelzinnig, want men kan zeggen dat men verdraagzaam is als men de andere mens niet verstoot. Dan is de verdraagzaamheid een negatieve zaak: men gebruikt het als motief om aan tal van toestanden onbewogen en onberoerd voorbij te gaan en ze te laten zoals ze zijn. In het vakjargon van het maatschappelijk werk wordt het woord om deze reden weinig gebruikt; liever werken we met het begrip 'aanvaarding'. Aanvaarding is een soort overtreffende trap van verdraagzaamheid, zoals het (in een heel ander verband!) ook een overtreffende trap is van berusting. Het is het positief tegemoettreden van de ander, hem aksepteren zoals hij is en doet, om vanuit die aanvaarding te komen tot hulpverlening. Pas als de mens in nood (de minus-variant) zich aanvaard voelt zal hij zich openstellen voor kontakt. Zo bezien is aanvaarding voorwaarde voor begrip, en begrip is voorwaarde voor hulpverlening. Enkele voorbeelden kunnen dit begrippen stelsel wellicht nog verduidelijken.

Iemand die zijn rechterhand mist kan niet normaal ter begroeting handenschudden. Onverdraagzaamheid uit zich in opmerkingen, spot, of een medelijdend geluid (ja, ook medelijden kan verstotend werken, het schept n.l. afstand doordat men zichzelf op een voetstuk en de ander op de begane grond plaatst). Verdraagzaamheid is het dan zonder meer aksepteren dat de ander niet gewoon handjes geeft: het is een voldongen feit, soit ! Aanvaarding is: hem de linkerhand zonder meer toesteken, die de ander graag zal aksepteren als een bewijs dat hij zich opgenomen weet in de gemeenschap.

Een a-sociaal mens kan de spotlust en de afkeer van zijn omgeving opwekken. Hij is vies, gedraagt zich niet als anderen, en alle menselijk kontakt is onmogelijk door die steeds weer terugkerende afkeer en spot. Het is waarschijnlijk dat zich hier een sterke wrok ontwikkelt tegen de omgeving, met alle gevolgen van dien. Wanneer de omgeving zijn afkeer niet zou uiten ontstaat een zekere verdraagzaamheid, ook als zijn aanwezigheid wordt geduld, en hem zelfs een uitkering voor levensonderhoud wordt gegeven. Maar de 'afstand' blijft bestaan, want de man hoort er nog steeds niet bij, hij telt niet mee. Dit is 'isolerende verdraagzaamheid', leidt tot eenzaamheid, en weer tot wrok. Pas als hij aanvaardend tegemoet wordt getreden door iemand die luistert naar zijn zienswijze, begrip toont, en hem er daarna langzamerhand op opmerkzaam maakt waarom de samenleving hem niet kan aksepteren zoals hij is, ontstaat de mogelijkheid om hem werkelijk tot aanpassing te krijgen, hem een plaats te geven in de samenleving.
Alleen benadering die het tekort van minusvarianten duidelijk aanvaardt geeft een kans op goede hulpverlening. Het klinkt wel erg eenvoudig maar de praktijk is soms ontmoedigend, hopeloos moeilijk.

Maar uitendelijk gaat het erom, dat zoveel mogelijk leed uit de wereld wordt geholpen, gewoon maar omdat de eerbied en de liefde voor de mens dat vergen.

Samenvattend: de samenleving als zodanig aanvaardt niet het bestaan van minus-varianten. Die afwijzing resulteert in de hulpverlening. Hulpverlening is dus een funktie van de gemeenschap (andere funkties zijn b.v. produktie en cultuuroverdracht, d.w.z. onderwijs en vorming), en de uitoefening van deze funktie wordt onder meer opgedragen aan maatschappelijk werkers, verpleegsters en reclasseerders. Deze mensen moeten als karaktertrek een flinke dosis verdraagzaamheid bezitten, worden veelal gedreven door een sterk onbehagen ten opzichte van het bestaan van menselijke nood en beginnen altijd met het aanvaarden van de mens zoals hij of zij op een bepaald moment is.

De ideale houding van de gewone burger zal ergens tussen verdraagzaamheid en aanvaarding moeten liggen. Veel wrok kan worden voorkomen als de omgeving van de minus-variant verdraagzamer en geduldiger is, en veel goed kan worden gedaan door hem, hoe afwijkend hij ook zijn mag toch te aanvaarden als mens, als kollega, buurman, ondergeschikte, familielid of hoe dan ook. Ondanks het gevaar om mijn hele betoog tot een preek te laten degraderen wil ik toch nog opmerken, dat iedereen zijn onlustgevoelens over het bestaan van de minus-varianten kan afreageren door flink mee te helpen bij de hulpverlening, welke ik zojuist als gemeenschapsfunktie heb omschreven. "Daar moesten ze wat tegen doen" kun je dan zeggen, en help dat dan mogelijk maken door b.v. die kollektebussen wat bij te vullen.
Het is de beste manier om het gevoel van irritatie wat af te reageren.

Jim van Opijnen. 15.

MEDEDELINGEN:

Gevonden voorwerpen uit het zomerkamp kunnen opgevraagd worden bij

Harry Mulder,
J.M. Molenaerplein 18,
Heemstede.

adresveranderingen etc.

Jouke Bouma, 2e Secr. is verhuisd naar Amsterdam. Adres: Reitdiepstraat 9 I.

Het secretariaat van de Wezenkas is thans gevestigd Herengracht 62,
Amsterdam .C.

Het giro-nummer van de penningmeesteresse van de HJG is 584802 te Amsterdam.

TER GERUSTSTELLING....
Inzenders die hun stuk niet geplaatst zien krijgen hierover beslist uitsluitsel, al kan het misschien nog wel even duren.

NOG EVEN NOTEREN.....
ook Ben Hartemink is verhuisd naar Amsterdam. adres: 1e Helmerstraat 243'''.

.-.-.

Nederlandse Vereniging

voor

Sexuele Hervorming

Lidmaatschap *f* 4,— per jaar

In het „Verstandig Ouderschap" vindt U maandelijks een keur van artikelen over vraagstukken betreffende het menselijk geslachtsleven.

Inlichtingen bij het secretariaat:
BILDERDIJKSTRAAT 39 - DEN HAAG

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14 dagen.

Abonnementsprijs: H.J.G.-leden *f* 3,50 per jaar. Voor H.V.-leden *f* 5,— per jaar. Voor niet-leden: *f* 7,50 per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Redactie-secr.: H. P. Danz.

Administratie: Oudegracht 152, Utrecht, Telefoon 10163, Postgiro 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Dr. A. L. Constandse; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. B. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. Dr. H. J. Roethof; Mr. A. Stempels; Dra. L. de Zwart.

DE KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door het instandhouden van weeshuizen enz.

★

BUITEN-KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door zich aan te sluiten bij

DE WEZENKAS

vereniging tot opvoeding en verzorging van wezen op Humanistische grondslag.

★

Vraagt inlichtingen omtrent het lidmaatschap bij de secretaris, J. Yssennagger, Stadionkade 158, Amsterdam-Z.

NIEUWS

brengen is: recente feiten en gebeurtenissen zo snel en zo getrouw mogelijk weergeven.

Nieuwsberichten moeten, alvoren te worden gepubliceerd, allereerst op hun juistheid worden getoetst. Vervolgens moeten ze worden ontdaan van bijkomstigheden, die niet terzake dienen en die begripsverwarring kunnen bevorderen.

Om het eigenlijke nieuws op de juiste waarde te schatten, is het nodig ook de achtergrond te kennen. Een goed nieuwsorgaan geeft dus ook daarvan een zo zuiver mogelijk beeld, daartoe in staat gesteld door goed georiënteerde correspondenten, redacteuren en andere medewerkers.

Critische beschouwingen dienen tenslotte verschillende kanten van het nieuws in het licht te stellen.

Dat tezamen moet een getrouwe indruk geven, een heldere voorstelling van zaken, die voor de lezer de mogelijkheid schept, zèlf conclusies te trekken, zich een eigen oordeel te vormen of zijn oordeel te toetsen.

Alleen een deskundige redactie, journalistiek geschoold, kan een krant maken, die aan bovengestelde eisen voldoet. De N.R.C. met zijn merendeels academisch gevormde deskundige redacteuren, die als journalist hun sporen hebben verdiend, onafhankelijk zijn van commerciële of politieke invloeden, streeft voortdurend naar het summum van betrouwbaarheid, zowel in haar nieuwsberichtgeving als in verdere voorlichting op allerlei gebied.

Als U geen NRC-lezer bent, gaat U dan eens na in hoeverre de NRC voldoet aan de hoge eisen, die aan een goed dagblad moeten worden gesteld. Graag laten we U daartoe de NRC enige weken op proef bezorgen, zònder dat U dat enige verplichting oplegt. Schrijft U even een kaartje of telefoneert U met de

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824 ROTTERDAM TELEF. 111.000